

Bu
hafta
ne
anlattık?

1. ÜNİTE MEVSİMLER VE İKLİM

Hava Olayları ve İklim

3.
hafta

Hava olayları:

Havada nem miktarına (su buharına) bağlı olarak gerçekleşen yağışlar ve hava hareketleri ile oluşan rüzgârlara **hava olayları** (meteoroloji olayları) denir.

- Hava olayları, dar bir alanda ve kısa süre içinde görülür.
- Günün farklı saatlerinde yapılan günlük gözlemlerle belirlenir.
- Tahminîdir, değişkenlik fazladır.
- Hava olaylarından bahsedilirken güneşli, rüzgârlı, yağmurlu gibi ifadeler kullanılır.
- Hava olaylarını nedenleriyle inceleyen bilim dalına **meteoroloji** denir.
- Meteoroloji bilimi ile uğraşan bilim insanına **meteorolog** denir.

Yağış türleri:

Su buharının gökyüzüne yakın yerlerde hâl değiştirmesi yağmur, kar veya dolu; yeryüzüne yakın yerlerde hâl değiştirmesi ise çiy, kırağı veya sise neden olur.

- Atmosferdeki su buharının yoğunlaşarak yeniden sıvı şekilde yeryüzüne düşmesi şeklinde gerçekleşen yağışa **yağmur** denir.
- Atmosferdeki su buharının soğuk hava etkisiyle önce buz kristallerine dönüşmesi, buz kristallerinin de birleşerek oluşturduğu yağışa **kar** denir.
- Yağmur damlacıklarının aşırı soğuma nedeniyle aniden donması sonucu oluşan buz taneliklerinden oluşan yağış şekline **dolu** denir.
- Yeryüzüne yakın yerlerde su buharının soğuk nesnelere çarparak yoğunlaşarak su damlacıkları oluşması şeklindeki yağışa **çiy** denir.
- Yeryüzüne yakın su buharının sıvı hâl geçmeden direkt buz kristallerine dönüşüp yüzeylerde birikmesi şeklinde olan yağışa **kırağı** denir.
- Yere yakın su buharının çok küçük su damlacıkları veya buz kristallerine dönüşüp havada asılı kalarak oluşturduğu yüzey bulutlarına **sis** denir.

fatihgizligider

Bu
hafta
ne
anlattık?

1. ÜNİTE MEVSİMLER VE İKLİM

Hava Olayları ve İklim

3.
hafta

İklim:

Oldukça geniş bir bölge içinde, uzun yıllar boyunca görülen hava olaylarının ortalamasına **iklim** denir.

- İklim; geniş bir alanda uzun süre gözlenen hava olaylarının ortalamasıdır.
- En az 35–40 yıllık hava durumuna ait ortalama veriler ile belirlenir.
- Kesinlik bildirir, değişkenlik azdır.
- İklimden bahsedilirken kurak, yağışlı, soğuk, sıcak gibi ifadeler kullanılır.
- İklim ve iklim tiplerini inceleyen coğrafyaya ait bilim dalına **klimatoloji** (iklim bilimi) denir.
- Klimatoloji alanında çalışma yapan bilim insanına **klimatolog** denir.

İklim ve hava olayları ilgili ipuçları:

- Hava olayları, bazen iklimin genel özelliklerine ters düşebilir. Örneğin, iklim özelliği gereği yazları sıcak ve kurak olan bir bölgede bir yaz günü şiddetli yağış gerçekleşebilir.
- Hiç kar yağışı olmayan bir bölgede yıllar sonra kar yağması iklimin değiştiği anlamına gelmez.
- Meteorolojinin yaptığı hava tahminleri her zaman doğru çıkmayabilir.
- Günlük hava tahminleri, bölgenin iklimi hakkında bilgi vermez.
- Genelleme içeren ifadeler iklim ile ilgilidir.
- Mevsim normalleri, bir bölgede uzun yıllar boyunca ölçülen sıcaklık, yağış, rüzgar, nem gibi hava durumu verilerinin ortalamasına verilen isimdir.

Türkiye’de görülen iklim tipleri:

- **Karadeniz iklimi**, her mevsim yağış alabilen, yaz ve kış ayları arasında sıcaklık farkının az olduğu iklim türüdür.
- **Karasal iklim**, kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları ise sıcak ve kurak geçen iklim türüdür.
- **Akdeniz iklimi**, kışları yağmurlu ve ılık, yazları ise sıcak ve kuraktır.

fatihgizligider

Bu
hafta
ne
anlattık?

1. ÜNİTE MEVSİMLER VE İKLİM

Rüzgâr Oluşumu

3.
hafta

Rüzgâr Oluşumu:

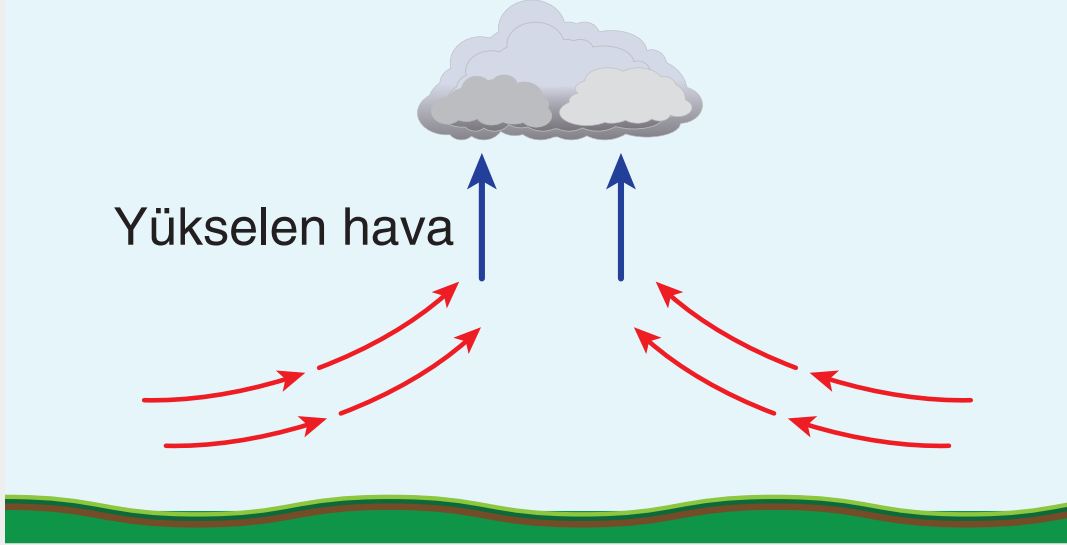
Atmosferde bulunan gazlar ağırlığından dolayı yer yüzünde basınç oluşmasına neden olur. Hava sıcaklığında çeşitli etkiler sonucu oluşan değişimler, hava moleküllerinin alçalmasına ya da yükselmesine neden olur.

- **Sıcaklığın artması** ile hava molekülleri yükselir, birim yüzeye hava moleküllerinin uyguladığı kuvvet azalacağı için **alçak basınç alanı** oluşur.
- **Sıcaklığın azalması** ile hava molekülleri alçalır, birim yüzeye hava moleküllerinin uyguladığı kuvvet artacağı için **yüksek basınç alanı** oluşur.

Yüksek basınç alanından alçak basınç alanına doğru yatay yönlü gerçekleşen hava hareketlerine **rüzgâr** denir.

ALÇAK BASINÇ ALANI

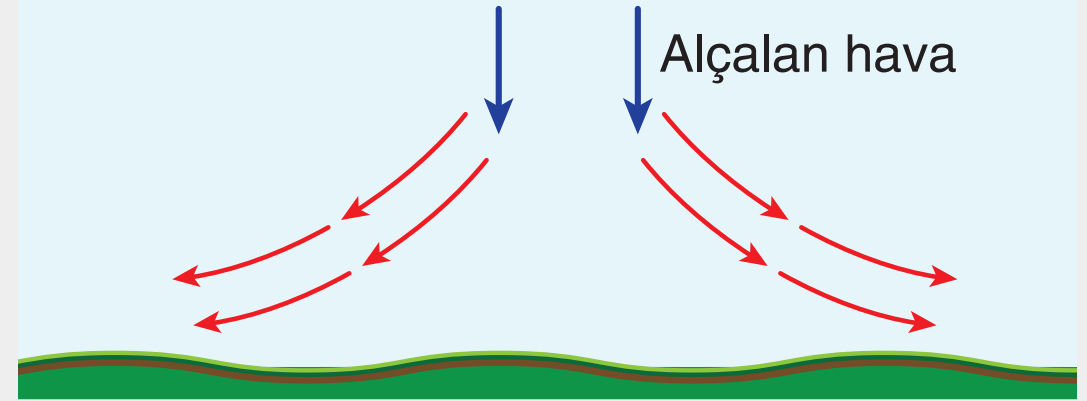
Isınan hava yükselirken
yüzeye uygulanan basınç azalır.

- Çevredeki yüksek basınçlı alanlardan, bu bölgeye hava akımı olur.
- Hava akımı çevreden merkeze doğrudur.
- Yükselici hava hareketi görülür.
- Hava kapalıdır (bulutluluk oranı fazla).

YÜKSEK BASINÇ ALANI

Soğuyan hava alçalırken
yüzeye uygulanan basınç artar.

- Yüzeydeki hava, çevredeki alçak basınçlı alanlara doğru yayılır.
- Hava akımı merkezden çevreye doğrudur.
- Alçalıcı hava hareketi görülür.
- Hava açıktır (bulutluluk oranı az).

fatihgizligider

Bu
hafta
ne
anlattık?

1. ÜNİTE MEVSİMLER VE İKLİM

Rüzgâr Oluşumu

3.
hafta

Rüzgârın Yönü:

K bölgesi;

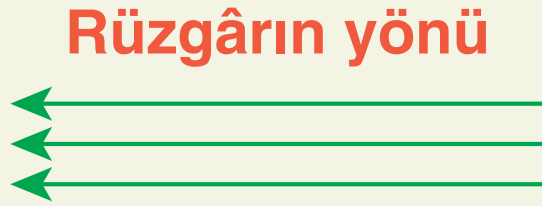
- Sıcaktır.
- Alçak basınç alanıdır.
- Yükselici hava hareketi görülür.
- Hava akımı çevreden merkeze doğrudur.
- Yükselici hava hareketi görülür.
- Hava kapalıdır ya da bulutludur.

L bölgesi;

- Soğuktur.
- Yüksek basınç alanıdır.
- Alçalıcı hava hareketi görülür.
- Hava akımı merkezden çevreye doğrudur.
- Alçalıcı hava hareketi görülür.
- Hava açıktır.

K bölgesi

L bölgesi

K bölgesi;

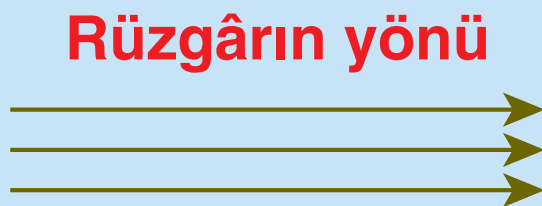
- Soğuktur.
- Yüksek basınç alanıdır.
- Alçalıcı hava hareketi görülür.
- Hava akımı merkezden çevreye doğrudur.
- Alçalıcı hava hareketi görülür.
- Hava açıktır.

L bölgesi;

- Sıcaktır.
- Alçak basınç alanıdır.
- Yükselici hava hareketi görülür.
- Hava akımı çevreden merkeze doğrudur.
- Yükselici hava hareketi görülür.
- Hava kapalıdır ya da bulutludur.

K bölgesi

L bölgesi

fatihgizligider